

EU-domstolen har i en dom (Schrems II) den 16 juli 2020 slagit fast att Privacy Shield-avtalet som varit gällande mellan EU och USA inte ger ett tillräckligt skydd för EU-medborgares personuppgifter när dessa överförs till USA. Med anledning av ogiltighetsförklarandet av Privacy Shield bedöms det nu vara olagligt att överföra personuppgifter från EU till USA med stöd av Privacy Shield.

Vad är Privacy Shield?

GDPR ska tillförsäkra att överföringar av EU-medborgares personuppgifter inom EU är säkra. För att personuppgifter ska kunna överföras på säker och laglig grund till ett land utanför EU, dvs. ett "tredjeland", krävs det med stöd av GDPR att det land som mottar och behandlar dessa personuppgifter uppfyller en så kallad adekvat skyddsnivå. En adekvat skyddsnivå innebär att personuppgifterna ska skyddas på samma sätt och med samma skyddsnivå som tillförsäkras genom GDPR. Genom Privacy Shield ansågs de överföringar till amerikanska bolag som anslutit sig till avtalet uppfylla kraven på en adekvat skyddsnivå.

Varför ogiltigförklarades Privacy Shield?

I Schrems II domen kom EU-domstolen fram till att Privacy Shield inte alls tillförsäkrar en adekvat skyddsnivå eller skydd för personuppgifter som överförs från EU. Anledning är att den amerikanska nationella lagstiftningen ger amerikanska myndigheter och regeringen tillgång till personuppgifter mot bakgrund av intressen som "nationell säkerhet", "allmänintresset" och "rättsefterlevnaden". Det innebär att bestämmelser i de federala lagarna kan få företräde framför Privacy Shield och därmed utgör Privacy Shield en allt för stor risk för att rättighetsskyddet för enskildas personuppgifter enligt EU-rätten kränks. Vidare menar domstolen att vid överträdelse av de registrerades rätt till skydd för personuppgifter har inte de registrerade några handlingsbara rättigheter i en eventuell domstolstvist mot de amerikanska myndigheterna. Överföringar av personuppgifter med stöd av Privacy Shield är med anledning av domen olagliga.

Hur påverkar det svenska företag som överför personuppgifter till USA med stöd av Privacy Shield? Och vad finns det för möjligheter att på lagligt sätt överföra personuppgifter till tredjeland?

Företag som stödjer överföring av personuppgifter på Privacy Shield måste nu se över och säkerställa att överföringar till USA sker på laglig grund. Det går att på lagligt sätt överföra personuppgifter till USA genom att exempelvis ingå avtal enligt EU-kommissionens så kallade standardavtalsklausuler. Genom att ingå avtal om standardavtalsklausulerna så förbinder sig avtalsparterna att behandla och skydda personuppgifter i enlighet med de krav som GDPR ställer upp. I domen Schrems II prövade EU-domstolen även om överföring i enlighet med standardavtalsklausulerna fortsatt var giltiga. EU-domstolen kom fram till att överföringar med stöd av dessa är lagliga, men endast under förutsättningar att företagen i tredjeland erbjuder ett tillräckligt skydd av personuppgifter. Personuppgiftsansvarige och tillsynsmyndigheter måste i varje enskilt fall försäkra sig om att mottagarlandet garanterar väsentligen likvärdigt skydd som det skydd som tillförsäkras genom GDPR. Det innebär att det inte enbart går att stödja sig på standardavtalsklausulerna. Andra lämpliga åtgärder måste också vidtas för att garantera ett tillräckligt skydd vid överföring av personuppgifter.